

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ В КОНЦЕПТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Джигора Наталія,

*учитель-методист, учитель турецької мови
Київської гімназії східних мов № 1, м. Київ, Україна*

Освіта XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного простору, за якого іноземна мова розглядається як важливий засіб міжкультурного спілкування. Інтеграція і глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів, які відбуваються у світі, впливають на перспективи розвитку української держави, на системні зміни у вихованні відповідальної особистості, яка прагне до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, компетентно орієнтуватися у потоці різноманітної інформації і застосовувати практично здобуті знання і набуті вміння для творчого розв’язання проблем, прагне змінити на краще своє життя і замислюється над життям своєї країни.

Основне призначення іноземної мови як чинника розвитку шкільного освітнього середовища – сприяти формуванню культурно-мовних комунікативних компетентностей, за яких учні вправляються у спілкуванні. Загальновідомим є той факт, що мова і культура народів Сходу дуже відрізняються від європейських мов і культурних надбань європейської цивілізації. Концепція навчання східних мов¹ та освітні програми^{2, 3} зrealізуюються у Київській гімназії східних мов № 1 з огляду на пріоритетне поглиблене вивчення східних мов у 1–12 класах.

Освітня реформа – Нова українська школа – серед визначених ключових компетентностей на друге місце висуває іншомовне спілкування. З огляду на це основну увагу приділяємо особливостям освітньої програми

початкової школи. Та це не означає, що першокласники не долучаються до загальногінмазійних заходів, під час підготовки і проведення яких вони вправляються в мовленні. Ціннісні аспекти мовної взаємодії, звісно, у пріоритеті вчителів, які викладають українську, англійську і низку мов народів Сходу⁴. Наукове товариство гінмазистів прикладом своєї активної дослідницької діяльності також надихає долучатися до проектної діяльності орієнталістів⁵. Етнонаціональні, культурно-мовні цінності розвиваються на зразках літератури Сходу⁶.

У першому класі основна увага приділяється розвивальним аспектам навчання турецької мови – без орієнтації на обов'язкову динаміку в оволодінні мовним матеріалом. Особлива увага приділяється формуванню репродуктивних умінь, переважно на базі віршів, пісень, римувань, казок; ступінь рецептивного володіння мовою перевищує продуктивний. Учні долучаються до мовлення й письма, однак вимоги до володіння письмовим мовленням гранично мінімізовані. На першому році закладаються основи вмій і навичок, що забезпечують елементарну мовну діяльність.

У другому класі здійснюється поступовий перехід до цілеспрямованого розвитку в учнів комунікативної компетентності з метою встановлення чіткого взаємозв'язку зі змістом навчання в наступних класах початкової школи.

У вчителів іноземної мови багатий вибір посібників, підручників, додаткових матеріалів для підготовки до уроків. Та підручник не є основним у навчанні, головну роль відіграє особистість учителя, який може модифікувати ресурси відповідно до розробленої ним структури навчання.

На першому етапі навчання турецької мови я визначаю такі завдання як основні: сформувати в учнів стійку мотивацію оволодіння турецькою мовою; забезпечити засвоєння алфавіту з практичною метою, у тому числі для вироблення первинного уміння пошуку слів у словнику; сформувати навички написання букв, слів, словосполучень та речень турецькою мовою; навчити застосовувати прийоми, навички, уміння, сформовані у вивченні рідної та турецької мов; розвивати вміння розрізняти смисло-розпізнавальні фонетичні елементи турецької мови, її основні інтонаційні моделі; сприяти оволодінню необхідним лексичним мінімумом з метою побудови та розуміння усних і письмових висловлювань; навчити граматично правильно оформлювати своє мовлення на елементарному рівні (у відповідності з вимогами програми) з метою розв'язання поставлених комунікативних завдань; сформувати найважливіші прийоми навчання, наприклад, такі, як використання візуальної інформації, як опори для конструювання змісту спілкування, передбачення змісту тексту за заголовком, ілюстраціями, опорними словами, виділення в тексті основної інформації, виписування ключових слів, заповнення таблиць, користування словником.

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні, і у такий спосіб учні початкової школи готуються долати наступні щаблі основної і старшої школи. Концепція нової української школи у нашій гінмазії діє⁷. Для формування культурно-мовної комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування ми приділяємо увагу розвитку навчальної

діяльність у межах змістових ліній «Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання».

Змістова лінія «Сприймання на слух» передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально або не вербально. Змістова лінія «Усна взаємодія» спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді на запитання про себе та про щоденні справи. Змістова лінія «Усне висловлювання» передбачає конструювання коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

В умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) уваги заслуговують змістові лінії «Зорове сприймання» (читач – автор), «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія». Змістова лінія «Зорове сприймання» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії «Писемне висловлювання» учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації.

Результатом опрацювання змістової лінії «Онлайн взаємодія» є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання і прощання, а також розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Програми з турецької мови для закладів освіти із поглибленим вченням турецької мови пропонує навчання на основі формування в здобувачів освіти комунікативної компетенції, яка є підґрунтям для оволодіння нерідною мовою як засобом міжкультурного спілкування. Навчання мови полягає не тільки в тому, щоб навчити дітей спілкуватися турецькою мовою, а й досягти усвідомлення того, що турецька мова є інструментом засвоєння нових знань, доступу до сучасних інформаційних технологій, друкованих носіїв інформації, розширення можливостей особистого спілкування, за рахунок чого формується відчуття єдності зі світовою спільнотою і відбувається зміцнення конструктивних рис нової особистості.

¹ Концепція навчання східних мов у Київській гімназії східних мов № 1. Київ, 2007.

² Навчальна програма для спеціалізованих шкіл, гімназій з поглибленим вивченням турецької мови. Затверджено МОН України, лист від 16.06.2017 р. №21.1/12-Г-252.

³ Освітня програма для 1-2 класу початкової школи з китайської, японської, корейської, арабської, турецької, гінді, перської мов. Затверджено МОН України, лист від 28.02.2018 р. №22.1/12-Г-127.

⁴ Луцак О. Розвиток культурно-мовних і морально-громадянських цінностей учнів на уроках української мови: аксіологічні аспекти становлення особистості. *Дидактика: теорія і практика*. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 83–88.

⁵ Савченко М. Організація досліджень етнопонаціональних і культурно-мовних цінностей народів Сходу: наукове товариство гімназистів у контексті дослідно-експериментальної роботи. *Дидактика: теорія і практика*. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 107–121.

⁶ Тельчарова В. Етнопонаціональні, культурно-мовні цінності у літературі Сходу як скарби у бібліотечних проєктах міжкультурної комунікації. *Дидактика: теорія і практика*. Київ : Педагогічна думка, 2018. С. 141–146.

⁷ Тихоненко Н. Концепція нової української школи: особливості допрофільної підготовки і профільного навчання. *Дидактика: теорія і практика*. Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2017. С. 173–178.